

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

De Conjugo leprosum. Titulus VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

alius, ita quod prima non sit uxor legitima, tenet matrimonium contractum cum secunda *c. significavit hoc tit. & ibi glos. & Doct.* Contractus matrimonii, superstita prima quæ sit legitima uxor † de facto cum secunda, quæ scit virum aliam uxorem habere, etiã separatã propter adulterium, inducit perpetuum inter ipsos impedimentũ etiam post mortem primæ impediens & dirimens matrimonium, *d. c. ex litterarum & ibi glos. in ver. aliam superinduxit Anchar. & Can.* si secunda ignoravit † virum aliam habere uxorem toto tempore ante mortem primæ uxoris, potest vir uxore defuncta, utpote à lege ipsius solutus in secundam de novo matrimonialiter consentire, ita ut matrimonium valcat ex nunc, si illa in eum voluerit consentire, quia non compellitur, *c. 1. & cap. veniens hoc tit. & ibi glos. in verb. de novo eo Can.* vir ratione promissionis compellitur ad contrahendum de novo cum decepta, in potestate deceptæ est separari à viro putativo, vel implorare ipsum compelli, si sponte noluerit, nam mortua prima uxore non confirmatur inter eos matrimonium eo ipso, quia consensus viri fuit illegitimus tanquam adulterinus, & deceptæ mulieris fuit erroneus, *c. 1. hoc tit. & ibi Can.* si autem certiorata † de vita primæ uxoris, passa sit se cognosci ab illo, non potest amplius eum habere maritũ, *c. fin. in fin. hoc tit. c. si virgo 34. quest. 2.* Machinatio † alterius ex conjugibus, & personæ extraneæ ea intentione ut matrimonio copularentur, in mortem alterius conjugis secuta morte impedit & dirimit inter eos matrimonium, etiam si non intercesserit adulterium, *c. 1. in princ. de conu. in fid. c. si quis vivente 31. qu. 1.* quando uterq; machinatus est, *Io. And. in d. c. 1. de convers. in fid. num. 2. Pan. in d. c. 1. sub num. 3. hoc tit.* si intervernerit machinatio alterius

tantum non impeditur matrimonium, nisi sit machinatio conjuncta cum adulterio, *c. super hoc tit. & ibi Pan. & Can. Pan. in d. c. 1. sub num. 3. hoc tit.* sola voluntas & affectus machinationis, nullum præstat impedimentum, *c. si quis suadente & ibi glos. in verbo occidisse 17. quest. 4.* si verò occidit non ea intentione ut conjungerentur, sed casu, quia inimici sunt vel ex alia causa, tunc potest ducere in matrimonium uxorem occisi, *c. laudabilem §. ad hoc de convers. in fid.*

De Conjugio leproforum.

Titulus VIII.

SVMMARIA.

- 1 Lepra impedit contrahendum & dissolvit Sponsalia de futuro sano volente, sed non dirimit matrimonium contractum, licet nondum sit consummatum.
- 2 An sanus teneatur conjugii leprosa vel alia contagione laboranti debitum conjugale reddere.
- 3 Deportatione alterius ex conjugibus non solvitur matrimonium.
- 4 Furor subsequens matrimonium contractum non dissolvit.

TERTIUM impedimentum est lepra, quæ impedit contrahendum † & dissolvit sponsalia de futuro, sano volente *c. fin. hoc tit. c. quemadmodum de iureiur.* sed non dirimit matrimonium legitime contractum *c. 1. & ibi Pan. num. 5. & 9. & c. 2. hoc tit.* per verba de præsentia, licet nondum sit consummatum, *Pan. in d. c. fin. num. 3. hoc tit. per c. quemadmodum de iureiur. in fine princ.* quia infirmitas quantumcumque gravis superveniens non solvit matrimonium, etiam quoad

quoad thorum & mutuam seruitutem, c. si uxorem 32. quest. 5. c. hi qui matrimonium & c. seqq. 32. quest. 7. Pan. in c. 2. num. 3. hoc tit. l. si cum dot. m. §. si maritus vers. quidem tam humanum ff. solut. matr. An autem sanus teneatur conjugii leprosa, vel alia contagione laboranti reddere debitum conjugale, vide Pan. in c. 2. n. 5. hoc tit. & ibi Can. 3. Deportatione t quoque alterius ex conjugibus non solvitur matrimonium, l. res uxoris & authen. sed hodie C. de donat. int. vir. & uxor. l. 1. C. de repud. sed uxor tenetur sequi virum, nisi efficiatur v. gabundus, & vir uxorem quando ex causa necessaria se absentat, c. 1. & ibi glos. in ver. sequantur hoc tit. c. unaquaque & ibi glos. l. 34. quest. 2. & ubique Can. sed & furor t subsequens matrimonium contractum non dissolvit. l. furor ff. de spons. l. oratione §. fin. ff. de rit. nupt. c. dilectus & ibi glos. fin. de spons. c. hi qui & c. seq. 32. quest. 7.

De conjugio Servorum.

Titulus IX.

SVM MARIA.

1. Servitus dirimit matrimonium contractum, quando liber ignoranter contraxit cum serva & ex quo credidit esse ancillam, in eam facto aut verbo non consentit.
2. Servi à Sacramentis ecclesie non removentur, nec inter servos matrimonia ullatenus debent prohiberi, etiam si contradicentibus dominis & invitis contracta fuerint.

QUARTUM impedimentum est servitus quæ dirimit t matrimonium contractum, quando liber ignoranter contraxit cum serva, & ex quo audivit & credidit esse

Summa in Decretal.

ancillam, in eam facto aut verbo non consentit, aut eam carnaliter non cognovit, & liberè potest cum alia contrahere, c. 2. & fin. hoc tit. servi t à sacramentis ecclesie non removentur, nec inter servos matrimonia ullatenus debent prohiberi, etiam si contradicentibus Dominis & invitis contracta fuerint, nulla ratione propter hoc sunt dissolvenda, c. 1. hoc tit. l. possessionum C. comm. utr. iud. debita tamen & consueta servitia non minus debent propriis Dominis exhibere, c. 1. in fin. hoc tit. sed & partus penes dominum ancillæ remanet, l. & servorum ff. de stat. hom.

De natis ex libero ventre.

Titulus X.

SVM MARIA.

1. Natus ex libero ventre sive mater libera sit sive libera liber est.
2. Serva & libera patris est serva & libera filiorum, sed liberti liberorum non sunt liberti parentum.

SÆPIUS dubitari contingit, an natus ex libero ventre sit judicandus liber vel servus, ideo post rubricam præcedentem subjicitur de natis ex libero & c. in quo constituenda est regula quod natus t ex libero ventre, sive mater libera sit, sive libera libera est c. 1. hoc tit. c. fin. de ser. non ord. Inst. de ingen. in princ. & §. 1. quia partus ventrem sequitur: l. partum C. de rei vend. tamen valet consuetudo quod partus sequatur conditionem patris c. licet de conjug. servor. Nota quod serva t & libera patris est serva & libera liberorum, sed liberti liberorum non sunt liberti parentum, l. licet la. 2. ff. de ver. signif.

D

De